

Barbara Maria Morawiec

BIBLIOTEKI CYFROWE

TWORZENIE • ZARZĄDZANIE • ODBIÓR

one
p r e s s

NASBI • OSBI

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Wydawnictwo HELION dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Wydawnictwo HELION nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Joanna Gubernat

Projekt okładki: Studio Gravite

Wydawnictwo HELION
ul. Kościuszki 1c, 44-100 GLIWICE
tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63
e-mail: onepress@onepress.pl
WWW: <http://onepress.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://onepress.pl/user/opinie?bibcyf>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

ISBN: 978-83-283-2658-3

Copyright © Helion 2016

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. Biblioteki cyfrowe	15
1.1. Biblioteki cyfrowe — problemy terminologiczne, cele i funkcje	16
1.2. Biblioteka cyfrowa według użytkowników Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej	27
1.3. Omówienie bibliotek cyfrowych na wybranych przykładach	30
1.4. Podsumowanie	42
Rozdział 2. Ewaluacja Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej	45
2.1. Ewaluacja Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej	47
2.2. Ewaluacja Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej według modelu Hong Iris Xie	59
2.3. Podsumowanie	69
Rozdział 3. Architekci bibliotek cyfrowych	71
3.1. Architekci bibliotek cyfrowych w literaturze przedmiotu	72
3.2. Pojęcie architekta biblioteki cyfrowej	78
3.3. Kompetencje architekta biblioteki cyfrowej	80
3.4. Zespoły architektów bibliotek cyfrowych w Małopolskiej Bibliotece Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Bibliotece Cyfrowej i organizacja ich pracy	84
3.5. Podsumowanie	95
Rozdział 4. Użytkownicy bibliotek cyfrowych	97
4.1. Użytkownicy bibliotek cyfrowych w literaturze przedmiotu	98
4.2. Badanie użytkowników Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej	107
4.3. Typologia użytkowników bibliotek cyfrowych	123
4.4. Podsumowanie	128

Wnioski	131
Bibliografia	139
Spis rysunków	149
Spis wykresów	151
Spis tabel	153
Indeks nazwisk	155
Aneksy	159
Podziękowania	175

Wstęp

Zmiany spowodowane postępowaniem technologicznym niewątpliwie wpłynęły na funkcjonowanie bibliotek, które zaczęły zastanawiać się nad tym, jak chronić swoje zbiory oraz w jaki sposób udostępnić je dla społeczeństwa. Efektem tych rozważań była koncepcja tworzenia bibliotek cyfrowych, która przyczyniła się do masowej digitalizacji i tworzenia zbiorów cyfrowych oraz rozwijania sposobów długoterminowej archiwizacji. Kolekcje cyfrowe udostępniane w bibliotekach cyfrowych są idealnym miejscem dla czytelników, którzy mają dostęp do zbiorów o każdej porze i w każdym miejscu. Tym samym księżnice wyszły naprzeciw oczekiwaniom swoich użytkowników, dając im możliwość korzystania z najstarszych zbiorów oraz zapewniając dostęp do wiedzy, nauki i dziedzictwa kulturowego.

Niniejsza praca ma na celu przedstawienie wyników badań autorki dotyczących konfrontacji koncepcji architektów bibliotek cyfrowych z oczekiwaniami użytkowników tych bibliotek. Tytuł pracy odnosi się do pokazania roli architektów bibliotek cyfrowych (tj. wszystkich interesariuszy bibliotek cyfrowych, np.: twórców, administratorów, redaktorów i innych osób), sposobów realizacji zamierzonej przez nich koncepcji tworzenia projektu biblioteki cyfrowej i sposobów zarządzania biblioteką cyfrową. Dodatkowo w pracy zawarte zostały oczekiwania użytkowników bibliotek cyfrowych. Przedstawione w pracy oczekiwania, zachowania informacyjne oraz potrzeby informacyjne użytkowników bibliotek cyfrowych wskazują na zapotrzebowanie tworzenia i ciągłego rozwijania bibliotek cyfrowych. Porównanie koncepcji z oczekiwaniami odnosi się do przedstawienia głównego celu pracy, czyli rezultatów realizacji koncepcji biblioteki cyfrowej stworzonej przez architektów oraz sprawdzenia odbioru bibliotek cyfrowych przez użytkowników, a tym samym skłania do odpowiedzi na pytanie, czy stworzona przez architektów biblioteka cyfrowa jest funkcjonalnym systemem dla użytkownika. Celem niniejszej pracy jest także określenie, kim jest architekt biblioteki cyfrowej, a kim użytkownik biblioteki cyfrowej.

Problematyka dotycząca bibliotek cyfrowych jest obszerna. Podejmuje ona zagadnienia dotyczące m.in.: historii i rozwoju bibliotek cyfrowych, standardów tworzenia bibliotek cyfrowych, prezentacji kolekcji cyfrowych, aspektów prawnych związanych z udostępnianiem zbiorów cyfrowych, metadanych, form archiwizacji, organizacji pracy, dobrych praktyk przy zrealizowanych już projektach i innych. W swojej pracy pragnę jednak zarówno poruszyć temat przedstawiający ideę osób tworzących bibliotekę cyfrową i zarządzających nią, jak i zbadać sposób korzystania z bibliotek cyfrowych oraz określić oczekiwania odbiorców bibliotek cyfrowych, wskazując tym samym na porównanie koncepcji z oczekiwaniami. Z tych względów postaram się odpowiedzieć na następujące pytania:

- Jak rozumiane jest znaczenie terminu „biblioteka cyfrowa” przez badaczy i użytkowników?
- W jakim celu jest tworzona biblioteka cyfrowa oraz jakie funkcje może pełnić?
- Jakimi kryteriami należy oceniać bibliotekę cyfrową?
- Jak architekci bibliotek cyfrowych tworzą bibliotekę cyfrową?
- Jak przedstawia się organizacja pracy w zespołach bibliotek cyfrowych?
- Kim jest architekt biblioteki cyfrowej?
- Jakie role w tworzeniu biblioteki cyfrowej odgrywa architekt biblioteki cyfrowej?
- Jakie kompetencje powinien posiadać architekt biblioteki cyfrowej?
- Jak użytkownicy bibliotek cyfrowych oceniają biblioteki cyfrowe i jak korzystają z zasobów bibliotek cyfrowych (jakie są oczekiwania użytkowników bibliotek cyfrowych)?
- Jakie są potrzeby informacyjne oraz zachowania informacyjne użytkowników bibliotek cyfrowych?
- Jakie problemy napotykają użytkownicy bibliotek cyfrowych podczas korzystania z bibliotek cyfrowych i ich zasobów?
- Kim jest użytkownik biblioteki cyfrowej?

Poszukiwania odpowiedzi na powyższe pytania oparłam na przykładach Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej.

Ramy zasięgu chronologicznego niniejszej pracy ustaliłam, uwzględniając czas powstania dzieł zamieszczonych w bibliografii, tj. od 1992 do 2015 r. Praca bazuje na dokumentach opublikowanych zarówno w Polsce, jak i za granicą (wydanych w języku angielskim). Jednakże, opierając się na przykładach Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej, zasięg chronologiczny uwzględnia jedynie czas, w jakim istnieje dana biblioteka cyfrowa (MBC — 2005, JBC — 2008), czyli od roku, w którym zaczęto wydawać publikacje związane z tą tematyką, do roku, w którym niniejsza praca została zakończona.

Od momentu powstania pionierskiego Projektu Gutenberg w 1971 r. i innych bibliotek funkcjonujących w wirtualnym świecie badacze zaczęli zastanawiać się nad adekwatnością stosowania powstających terminów: „biblioteka cyfrowa”, „biblioteka elektroniczna”, „biblioteka wirtualna”, „biblioteka hybrydowa”. W literaturze przedmiotu można dostrzec, że badacze używają tych terminów jako synonimów. W wielu pracach autorzy próbowali rozstrzygnąć tę kwestię, w efekcie uznając, że biblioteka cyfrowa jest terminem bardzo zróżnicowanym. Problemy terminologiczne związane z określeniem „biblioteka cyfrowa” stały się także jednym z zagadnień poruszanych w niniejszej pracy i punktem rozważań nad adekwatnością stosowania poszczególnych terminów. W trakcie realizacji dotyczącego tego podrozdziału pracy (ale także pozostałych rozdziałów zawierających odwołania do bibliografii) i w przeglądzie literatury przedmiotu pomocna okazała się metoda analizy i krytyki piśmiennictwa, która „obejmuje systematyczne i uporządkowane badanie wcześniejszych przedsięwzięć naukowych oraz istniejącego zasobu publikacji” (Cisek, 2010, s. 274).

Korzystając z metody analizy stron internetowych, poddałam ewaluacji stronę WWW Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz stronę WWW Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej, które opisałam w rozdziale 2. Realizując tę część pracy, ustaliłam własne kryteria oceny bibliotek cyfrowych, uznając je za stosowne, gdyż badacze zauważają, że „w Polsce próby dokonywania ocen serwisów internetowych opierają się na własnych metodach i narzędziach” (Zdonek, Spałek, 2013, s. 288). Dopełnieniem ewaluacji MBC i JBC jest tabela prezentująca ocenę tych bibliotek cyfrowych według kryteriów zaproponowanych przez Hong Iris Xie. Analizę stron internetowych MBC oraz JBC przeprowadzałam od listopada 2013 r. do lipca 2014 r., uaktualniając informacje w 2015 r. Jednakże w trakcie pisania niniejszej pracy pojawił się problem, mianowicie: 17 czerwca 2015 r. pracownicy Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej dokonali migracji oprogramowania dLibra do nowszej wersji 5.7.2 (dzięki której m.in. zmieniła się struktura strony internetowej MBC) (zob. aneks 3). Charakterystyka nowej strony WWW Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej nie została przeze mnie uwzględniona w pracy, ponieważ badania użytkowników MBC (które prowadziłam w okresie marzec – kwiecień 2015) dotyczyły oceny starej wersji strony internetowej MBC, tj. opartej na wersji oprogramowania dLibra 4.0. Z uwagi na te czynniki porównanie koncepcji architektów Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej z oczekiwaniami użytkowników Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej było możliwe tylko przy uwzględnieniu analizy strony WWW MBC opartej na wersji starszej, tj. dLibra 4.0.

Zagadnienia poruszające temat opisujący architektów bibliotek cyfrowych oraz użytkowników bibliotek cyfrowych oparte zostały na analizie literatury przedmiotu przy wykorzystaniu metody analizy i krytyki piśmiennictwa. Przedstawiając stan badań dotyczący architektów bibliotek cyfrowych, mogłam wskazać pożądane kompetencje zawodowe, pełnione funkcje, zadania i obowiązki każdej osoby zaangażowanej w prace nad tworzeniem biblioteki cyfrowej i zarządzaniem nią. Dodatkowo przy realizacji tego rozdziału przeprowadziłam wywiady z kierownikiem Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz kierownikiem Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej, aby sprawdzić organizację pracy zespołów, posiadane przez pracowników kompetencje oraz dowiedzieć się, jak wykonywany jest proces digitalizacji. Organizacji pracy MBC i JBC mogłam

się dokładnie przyjrzeć podczas wizytacji w tych jednostkach, m.in. dzięki zezwoleniu dyrekcji Biblioteki Jagiellońskiej oraz dyrekcji Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, a także podczas uczestnictwa w innych wydarzeniach bibliotecznych. Dzięki uprzejmości dyrekcji Biblioteki Jagiellońskiej oraz dyrekcji Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie mogłam przeanalizować dokumentację projektową Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej i Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej.

W rozdziale badawczym poświęconym problematyce użytkowników bibliotek cyfrowych wykorzystałam również metodę analizy i krytyki piśmiennictwa, przedstawiając dotychczasowe publikacje poświęcone odbiorcom cyfrowych usług. Ponadto przeprowadziłam ankietę wśród użytkowników Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz użytkowników Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej. Posłużyła ona ocenie przez użytkowników bibliotek cyfrowych sposobu korzystania z bibliotek cyfrowych, określeniu problemów i barier przy korzystaniu z biblioteki cyfrowej, a także omówieniu oczekiwań i potrzeb informacyjnych użytkowników wraz z odniesieniem do informacji zawartych w rozdziale poświęconym kryteriom ewaluacji bibliotek cyfrowych. Porównując dane uzyskane z wyników ankiety i analizy literatury przedmiotu, zaprezentowałam typologię użytkowników bibliotek cyfrowych. Potrzeby informacyjne użytkowników rozumiem jako „ujawnione lub przewidywane zapotrzebowanie użytkowników informacji na określone wiadomości w związku z wykonywanym zawodem, nauką lub osobistymi zainteresowaniami” (Potrzeby informacyjne. W: Czapnik i in., 2011, s. 267). Natomiast zachowania informacyjne definiowane są jako „wszelkie zachowania ludzi związane ze źródłami i kanałami informacji, w tym aktywne i celowe poszukiwanie informacji, jej pasywny odbiór, a także wykorzystanie informacji” (Cisek, 2009, s. 5). Znaczenie kluczowych terminów użytych w pracy, tj. „biblioteka cyfrowa” i „architekt biblioteki cyfrowej”, omówiłam w poszczególnych rozdziałach, przedstawiając własną definicję.

Zapoznając się z tematyką pracy oraz gromadząc informacje o stanie badań na temat bibliotek cyfrowych, użytkowników bibliotek cyfrowych, architektów bibliotek cyfrowych, przeszukałam księgozbiory bibliotek (wydawnictwa informacyjne, książki i czasopisma z dziedziny informacji naukowej i bibliotekoznawstwa) oraz skorzystałam z dokumentów elektronicznych. Szukając źródeł elektronicznych, posłużyłam się publikacjami znajdującymi się w zasobach polskich bibliotek cyfrowych oraz w bazach danych (głównie zakupionych przez Bibliotekę Jagiellońską, udostępnianych przez Bibliotekę Narodową, jak też w bazach Google Scholar, E-LIS, Wiley Online Library i innych). W pracy skorzystałam także z materiałów konferencyjnych dotyczących problematyki bibliotek cyfrowych oraz posłużyłam się własnymi doświadczeniami zdobytymi podczas uczestnictwa w konferencjach. Za punkt odniesienia do realizacji pracy oraz zdobycia podstawowych informacji posłużyła analiza i obserwacja stron internetowych Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej. Najbardziej przydatną publikacją wykorzystaną w pracy okazała się monografia *Biblioteki cyfrowe* pod redakcją Małgorzaty Janiak, Moniki Krakowskiej oraz Marii Próchnickiej, będąca *universum* wprowadzającym do problematyki bibliotek cyfrowych oraz digitalizacji.

Niniejsza praca została podzielona na cztery rozdziały. Rozdział 1 stanowi tło teoretyczne do całości pracy. Podjęłam się w nim wskazania problemów terminologicznych związanych ze stosowaniem terminu „biblioteka cyfrowa” w odniesieniu do innych terminów, jakimi są: „biblioteka elektroniczna”, „biblioteka wirtualna”, „biblioteka hybrydowa”. Udowodniłam tezę, że znaczenie terminu „biblioteka cyfrowa” jest heterogeniczne, oraz za pomocą narzędzia Search Google Trends przeanalizowałam, jakie słowa kluczowe związane z wcześniej wymienionymi terminami były stosowane przez użytkowników Internetu na przestrzeni lat. Co więcej, wskazałam także cele i funkcje bibliotek cyfrowych. Pracę oparłam na omówieniu przykładów dwóch bibliotek cyfrowych tworzonych na terenie miasta Kraków, tj. Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej — biblioteki cyfrowej o charakterze regionalnym oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej — biblioteki cyfrowej o charakterze instytucjonalnym. Szczegółowo pokazałam ich rolę, misję, historię, projekty, dostępne kolekcje cyfrowe oraz statystyki odwiedzin jako jeden z elementów realizacji koncepcji architektów bibliotek cyfrowych.

W rozdziale 2 szczegółowo ukazałam ewaluację Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej i Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej. Dzięki metodzie analizy zawartości strony internetowej przedstawiłam oceny stron internetowych Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej i Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej oparte na czterech kryteriach, jakimi są: identyfikacja wizualna, podstawowe informacje, struktura strony głównej i architektura informacji. Ponadto wskazałam wspólne kryteria oceny dla obu bibliotek cyfrowych, takie jak: szata graficzna, mechanizm wyszukiwania, prezentacja publikacji, usługi Web 2.0 oraz personalizacja usług. Dopełnieniem rozdziału 2 jest ewaluacja stron WWW Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej i Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej na podstawie uniwersalnych kryteriów (użyteczność interfejsu, jakość kolekcji, jakość usług, wydajność systemu, informacja zwrotna od użytkownika) modelu referencyjnego oceny bibliotek cyfrowych opisanego przez Hong Iris Xie.

Rozdział 3 poświęcony jest koncepcji architektów bibliotek cyfrowych. Opierając się na najważniejszych kompetencjach, cechach i zadaniach pracowników bibliotek cyfrowych, wyłoniłam podstawowe funkcje, jakie są pełnione przez nich podczas pracy w bibliotece cyfrowej. Na podstawie literatury przedmiotu możliwe było przeanalizowanie tych aspektów oraz przedstawienie zadań architektów podczas procesu digitalizacji, a także pełnionych funkcji w zespole biblioteki cyfrowej w środowisku oprogramowania do tworzenia bibliotek cyfrowych i zarządzania nimi — dLibra (m.in. redaktora, administratora). W rozdziale 3 sformułowałam dodatkowo pojęcie „architekt biblioteki cyfrowej”. Korzystając z przyjętych przykładów Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej, przybliżyłam organizację pracy zespołów koordynacyjnych oraz poruszyłam kwestię kontaktu (i jego podtrzymania) użytkownika biblioteki cyfrowej z architektem biblioteki cyfrowej.

Ostatni, rozdział 4 jest rozdziałem o charakterze badawczym. Dzięki zastosowaniu techniki ankiety przedstawiłam oczekiwania użytkowników Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej i Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej oraz zbadałam ich potrzeby informacyjne i zachowania informacyjne. Na podstawie mojego badania oraz metody analizy

i krytyki piśmiennictwa udało mi się wskazać profile użytkowników bibliotek cyfrowych oraz zaprezentować typologię użytkowników bibliotek cyfrowych z uwzględnieniem kilku kryteriów.

Uzupełnieniem pracy są: bibliografia zawierająca 116 pozycji, spis ilustracji i indeks nazwisk. Dodatkowo do pracy dołączyłam kwestionariusz przeprowadzonej ankiety (zob. aneks 1) oraz aneks zawierający tabele z przedstawieniem dokładnych wyników badań użytkowników Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej i Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej (zob. aneks 2).

Wykaz skrótów

BJ	Biblioteka Jagiellońska
FAQ	Frequently Asked Questions
JBC	Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa
MBC	Małopolska Biblioteka Cyfrowa
OCR	Optical Character Recognition
OPAC	Online Public Access Catalog
PDF	Portable Document Format
RSS	Really Simple Syndication
WBP	Wojewódzka Biblioteka Publiczna

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

BIBLIOTEKI CYFROWE

TWORZENIE • ZARZĄDZANIE • ODBIÓR

**Postaw na nowe technologie —
sprawdź, jak powinna działać nowoczesna biblioteka!**

Od wielu lat zarówno poważne ośrodki naukowe, jak i media zajmujące się badaniem czytelnictwa w Polsce biją na alarm — jako społeczeństwo coraz mniej czytamy, a to niekorzystnie odbija się na ogólnym poziomie inteligencji i kultury. Ta zatrważająca tendencja ma pewnie wiele źródeł, ale jednym z najważniejszych jest zmiana nawyków czytelniczych i głębsze zanurzenie potencjalnych czytelników w świat cyfrowy. Nowoczesna biblioteka nie może więc pozostawać strukturą analogową. Wręcz przeciwnie, powinna udostępniać swoje zbiory, zwłaszcza te najcenniejsze, w postaci cyfrowej. Jeśli chcesz się przekonać, jak to wygląda w praktyce i jak wypada konfrontacja projektów architektów cyfrowych systemów bibliotecznyczych z oczekiwaniami użytkowników, ta książka Ci w tym pomoże.

Znajdziesz tu informacje na temat funkcjonowania konkretnych bibliotek cyfrowych oraz tego, jak realizują one swoją podstawową funkcję udostępniania zbiorów. Zobaczysz, jak przebiega proces budowy takiej biblioteki, jacy interesariusze biorą udział w tym procesie i jak to wszystko wpływa na funkcjonalność biblioteki dla użytkownika. Fundamentalne znaczenie ma tu wskazanie różnych punktów widzenia, zderzenie koncepcji z potrzebami odbiorców, analiza zachowań i przepływu informacji. Każdy, kto chce zrozumieć kluczowe funkcje biblioteki cyfrowej i wykorzystać je w praktyce, powinien najpierw przeczytać tę książkę.

**Stwórz bibliotekę cyfrową,
z której każdy będzie chciał korzystać!**

książki**klasy**business

Nr katalogowy: 44958

Księgarnia internetowa:
<http://onepress.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

o n e
p r e s s

NASBI • OSBI

Sprawdź najnowsze promocje:

• <http://onepress.pl/promocje>

Książki najchętniej czytane:

• <http://onepress.pl/bestsellery>

Zamów informacje o nowościach:

• <http://onepress.pl/nowości>

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 230 98 63

e-mail: onepress@onepress.pl

<http://onepress.pl>

ISBN 978-83-283-2658-3

9 788328 326583

Cena: 29,90 zł